

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด รวมทั้งสิ้น 7 โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 15 คน จำนวน 6 โรงเรียน และโรงเรียนละ 9 คน จำนวน 1 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 99 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน สังกัด เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ทั้งหมด จำนวน 7 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 99 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีแบบสอบถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีจำนวน 40 ข้อแยกเป็นรายด้าน 4 ด้านดังนี้

1. การบริหารวิชาการ	จำนวน 10 ข้อ
2. การบริหารงบประมาณ	จำนวน 10 ข้อ
3. การบริหารงานบุคคล	จำนวน 5 ข้อ
4. การบริหารทั่วไป	จำนวน 15 ข้อ

แบบสัมภาษณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสุ่มแบบเจาะจงให้ใช้โรงเรียนวัดราษฎร์อุทิศ สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน ผู้แทนผู้ปกครอง 1 คน ผู้แทนครู 1 คน ผู้แทนศิษย์เก่า 1 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1 คน ผู้แทนองค์กรศาสนา 1 รูป ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รวม 9 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ทดสอบแล้วจำนวน 99 ฉบับ มาจัดหมวดหมู่ตามกลุ่มผู้แทนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ การให้คะแนนจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปใช้ร้อยละ
2. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนองค์การศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า กรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้แทนองค์กร ชุมชน และผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา รองลงมา คือ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูผู้แทนองค์การศาสนา และ ผู้แทนองค์กรเอกชน

2. ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารทั่วไป การบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชน การให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่สถานศึกษาการมีส่วนร่วมส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ การเรียนการสอน อย่างสม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมจัดหางบประมาณสนับสนุนสถานศึกษา โดยระดมจากประชาชน การมี ส่วนร่วมจัดทำแผนการใช้เงินงบประมาณของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมจัดสรรการใช้ งบประมาณที่ได้รับจากบุคคลภายนอกของสถานศึกษา

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ และระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานในส่วนต่างๆของสถานศึกษา

2.4 ด้านการบริหารทั่วไป การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 12 ข้อ และระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ทำกิจกรรมของชุมชน การมีส่วนร่วมส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยทั้งในระดับสถานศึกษาและในระดับท้องถิ่น และการสนับสนุนให้สถานศึกษาให้มีการเผยแพร่ความรู้ต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและเป็นศูนย์บริการด้านวิชาการ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของสังคม ชุมชน ในรูปองค์กรคณะบุคคลจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาก็คือตัวแทนของสังคม ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลไกเชื่อมโยงนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐให้สอดคล้องเข้ากับชุมชนที่ตั้งโรงเรียน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญในการสรรหา และคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความสามารถเสียสละ และเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ได้อย่างแท้จริง และนอกจากนี้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษายังมีการพัฒนาขีดความสามารถของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยการจัดอบรมสัมมนาให้มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับคณะครูในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ปัจจุบันสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมของการเรียนรู้ จึงส่งผลให้ประชากรในประเทศได้มี

โอกาสรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและทั่วถึง อีกทั้งมีทางเลือกในการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น การศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีที่สามารถรับรู้สาระ เหตุการณ์ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว มีการนำเรื่องของ อิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับระบบการศึกษาไทย ตลอดจนการจัดสร้าง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างเสริมสนับสนุนระบบการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุผลดังกล่าว ข้างต้นจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจึงอยู่ในระดับมากผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวิต ดวงจันทร์ (2546 : 91) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีจากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนโดยภาพรวม ซึ่งจัดว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติงานมากทุกด้าน และชัยสิน บุญภูมิ (2547: 77) ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า สภาพ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมระดับมาก

ผลการวิจัยครั้งนี้เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงอันดับจาก มากไปหาน้อยได้ดังนี้ การบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการ บริหารงานบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นสืบเนื่องมาจากการที่สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการสรร หาคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และการเสถียรให้ ความร่วมมือกับทางสถานศึกษา และการจัดการอบรมสัมมนาความรู้เกี่ยวกับบทบาทอำนาจ หน้าที่ ตลอดจนความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นกรรมการสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่ การศึกษากลุ่มโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลต่อความสะดวกในการระดมทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษา และจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แสดงให้เห็นถึงความตระหนัก ความ ตื่นตัวของประชาชนในชุมชน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ว่าโรงเรียนและชุมชนมีการประสานความร่วมมือ ในกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัด

กระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษา อบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน การบริหารจัดการ การศึกษาที่กำหนดให้องค์กรชุมชนเป็นคณะกรรมการ ซึ่งมีอำนาจการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (มาตรา 39) และการระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ ในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 57) ระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา (มาตรา 58) โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาซึ่งโรงเรียน แต่ละแห่งจะเลือกทำงานตามความเหมาะสมและความพร้อมของโรงเรียน

ส่วนด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่ำสุด แต่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก คือ การบริหารงานบุคคล เนื่องจากการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุดของคณะกรรมการสถานศึกษา คือการจัดทำหลักสูตรที่มีความละเอียดและซับซ้อนหากพิจารณาโครงสร้างของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้จึงจะทำให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพ แต่เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษา ที่จัดทำส่วนใหญ่ จัดทำโดย คณะครู ในโรงเรียนถึงแม้จะทำให้ได้แต่ยังขาดความมั่นใจในสิ่งที่ทำ โดยเฉพาะการกำหนดเนื้อหาว่าเรื่องใดเป็นสิ่งที่ต้องรู้ควรรู้ สำหรับผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มสาระแต่ละช่วงชั้นประกอบกับด้านการจัดการเรียนรู้ แม้ครูจะมีความรู้ตามแนวปฏิรูปแต่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้เต็มที่ ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดเรื่องเวลา จำนวนนักเรียน สื่ออุปกรณ์ ค่านิยมของผู้ปกครอง ผู้เรียน การคัดเลือกการเรียนต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการศึกษาของอุทัย โสรสิงห์ (2546: 105) ทำการวิจัยเรื่อง คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดเทศบาลลำปางและเทศบาลลำพูน พบว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เป็นเพราะว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์เป็นกรรมการประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ สถานศึกษามาก่อนแล้ว จึงไม่มีความรู้ในบทบาทหน้าที่ของกรรมการหรือประสบการณ์ที่จะนำมาเป็นองค์ความรู้ที่จะถ่ายโอนสู่บทบาทหน้าที่ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 147-148) ได้กล่าวถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับโครงสร้าง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545)

การสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาบางแห่งเข้ามาทำหน้าที่โดยไม่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้เพียงพอสำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบ ขาดความรู้เรื่องการบริหาร โรงเรียน ขาดกระบวนการตัดสินใจเป็นกลุ่ม ขาดทักษะการลดปัญหาด้านความขัดแย้ง ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อของสถานศึกษาหลายฝ่ายได้ให้ความสำคัญ พยายามดำเนินการอย่างเต็มที่ แต่ผลออกมา ก็ยังไม่ได้ อย่างที่คาดหวังเพราะขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและสนับสนุนอย่างจริงจังซึ่งผลจากการมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่วิเคราะห์ได้จากข้อค้นพบ และที่ได้จากแบบสอบถามสาระสำคัญที่ประมวลได้เพื่อนำไปเป็นแนวปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อการวิจัยในโอกาสต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อกองการศึกษาหรือส่วนการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติที่ชัดเจนให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาได้ ดำเนินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะหน่วยงานระดับสถานศึกษา สำหรับผู้บริหารและคณะครูในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศึกษา

1.2.1 ควรมีการวางแผนที่ชัดเจน และมีปฏิทินในการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการสถานศึกษา

1.2.2 ควรจัดให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีการทำงานในรูป คณะกรรมการฝ่ายงานด้านต่างๆ เพื่อให้มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ มีการประสานงาน และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2.3 ควรสนับสนุนให้ใช้ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีให้เป็น ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา

1.3 ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีความรู้ความ เข้าใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในงานต่างๆ ที่สถานศึกษาบริหาร

จัดการการศึกษา ควรมีข้อมูลสารสนเทศเพื่อความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากขึ้น

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้โอกาสคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ แสดงบทบาทอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ และให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาให้มากที่สุด

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรปรับเปลี่ยนแนวคิดเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างเสริมสัมพันธภาพอันดี ความร่วมมือ ความสามัคคี และการประสานงานในการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติด้านความสามารถ และด้านคุณลักษณะที่เอื้อต่อการ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อ การมีส่วนร่วม และระดับการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้านการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับ ลักษณะหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน